

Pekka Heikkinen

KIRJASTOJEN ÄÄNI EUROOPASSA: KNOWLEDGE RIGHTS 21

IFLA käynnisti viime syksynä hankkeen, jonka kunnianhimoisena tavoitteena on edistää aineistojen avointa tutkija- ja yleisökäyttöä. Hanke perustuu Arcadia-säätiöltä saatuun, kaikkiaan kolmen miljoonan euron apurahaan. Kolme vuotta kestävä projekti on nimeltään Knowledge Rights 21 (KR21).

Tavoitteena on vaikuttaa kohdemaiden lainsäädäntöön, erityisesti tekijänoikeuteen. Vaikka tekijänoikeus on nykyisin hyvin kansainvälinen oikeudenala, ja pääosa sääntelystä tulee meillekin EU:n kautta, jää kansallisillekin ratkaisuille vielä tilaa.

Tavoitteena on ensin yksilöidä maita ja aihealueita, joilla tuloksia voisi saada aikaan nopeastikin eli kerätä nopeat hedelmät, ”low hanging fruits”. Kohdentamalla resursseja näihin kriittisiin pisteisiin pyritään vahvistamaan paikallisia toimintaresursseja mm. ydinhenkilöitä kouluttamalla ja tukemalla paikallisia verkostoja.

Projekti on jo koonnut johtoryhmän ja ohjausryhmän sekä palkannut

projektipäällikön jonka sijoituspaikkana on Bryssel. Kevään aikana on tarkoitus tehdä päätös siitä, miten toiminta alueellisesti organisoitaisiin. Tätä varten projekti etsii aktiivisia ja tekijänoikeutta tuntevia koordinaattoreita; näiden toiminta-alue voi kattaa yhden tai useamman valtion. Koordinaattoreita koskeva hakuilmoitus julkaistaan myöhemmin keväällä projektin verkkosivuilla.

Projektin keskeisiä tavoitteita ovat seuraavat:

- edistetään pääsyä e-kirjoihin
- puolustetaan käyttäjien oikeuksia niiltä osin kuin sopimuksin tai teknologisin suojakeinoin pyritään kaventamaan lakisäätöiden yksinoikeuden rajoitussääntöjen aluetta
- edistetään avointen ja joustavien normien käyttöönottoa Euroopassa
- edistetään rinnakkaistallentamisoikeuksien leviämistä
- edistetään avointen lisensiointimallien käyttöä.

Lisätietoa linkeissä:

<https://www.knowledgerights21.org/>

<https://www.knowledgerights21.org/requests-for-proposals/informing-copyright-reform-advocacy-requests-for-proposals-%ef%bf%bc/>

PEKKA HEIKKINEN
Knowledge Rights 21 -hankkeen
ohjausryhmän (Policy Committee) jäsen

